

Opinnäytetyö (AMK)

Esittävän taiteen koulutusohjelma

Tanssinopettajan suuntautumisvaihtoehto

2015

Taija Sipola

VIDEOKUVAUKSEN HYÖDYNTÄMINEN TANSSIN OPETUKSESSA

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Taija Sipola

VIDEOKUVAUKSEN HYÖDYNTÄMINEN TANSSIN OPETUKSESSA

Tämä on Turun Taideakatemian (AMK) tanssinopettajan tutkintoon liittyvän pedagogisen opinnäytetyön kirjallinen osa. Tässä pedagogisessa opinnäytetyössä pyrin selvittämään voiko tanssinharrastaja saada videoinnista ja tätä kautta oman suorituksen reflektoinnista apua tanssin oppimiseen. Työn keskiössä on oppilaiden videokuvaaminen tanssitunnilla ja heidän ohjattu sekä osittain itsenäinen työskentely kuvatun materiaalin pohjalta sekä tämän vaikutus oppimiseen, itseohjautuvuuteen sekä motivaatioon.

Opinnäytetyön varsinainen pedagoginen osuus on toteutettu tanssinopettajan tutkintoon kuuluvan opetusharjoittelun yhteydessä Helsingin tanssiopistolla. Kuvausta sovellettiin kahdelle oppilasryhmälle, jotka olivat iältään 8-11 sekä 14-18 -vuotiaita. Tulokset muodostuivat sekä oppilaiden että kirjoittajan tekemistä huomioista ja kokemuksista. Työssä olen lisäksi käsitellyt tärkeinä pitämiäni asioita, jotka osaltaan edesauttavat kuvatun materiaalin kanssa työskentelyssä. Näitä oppimiselle tärkeitä ominaisuuksia ovat itseohjautuvuus, motivaatio ja reflektointi.

Jakson aikana saatujen tulosten perusteella videokuvausta voi pitää tanssin oppimista edesauttavana keinona. Oppilaiden oman suorituksen reflektointi helpottui, kun he pystyivät seuraamaan tanssisuoritustaan myös muualta kuin peilin kautta.

ASIASANAT:

Tanssi, oppimaan oppiminen, motivaatio, reflektio, video, videokuvaus.

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Performing arts | Department of Dance

2015 | 37 Pages

Tarja Yoken, David Yoken

Taija Sipola

THE USE OF VIDEO RECORDINGS IN TEACHING DANCE

This study is written as a fulfilment of the Dance Teacher Degree, Bachelor of Dance at the Turku University of Applied Sciences, Ltd. The aim of this study is to examine how the process of learning through reflection can benefit from video recordings in dance education. This includes the process of video recording the student during the dance class, later supervised and unsupervised learning from the recordings, its impact on learning, self-study, and motivation on the whole.

The study is based on first-hand material obtained during a pedagogical teaching-practice done by the author at the Helsinki Dance Institute (Helsingin tanssiopisto), and involves two participating student groups between ages 8-11 and 14-18. As a part of the study, we also cover different aspects directly affecting learning from recordings, including the students capacity for self-assessment, motivation and reflection.

Based on the gained experiences, we view that students benefit from video recordings in learning dance. Particularly, in the process of learning through reflection there is a clear benefit from viewing the movement from recordings alongside more conventional means such as mirrors.

KEYWORDS:

Dance, learning process in dance, self-study, motivation, reflection, video

SISÄLTÖ

SISÄLTÖ	4
1 JOHDANTO	5
2 ITSEOHJAUTUVUUS TANSSIN OPISKELUSSA	9
2.1 Aktiivinen ja passiivinen opiskelu	11
2.2 Motivaatio	12
2.3 Tanssitunnilla saatu palaute	15
2.3.1 Videosta apua palautteen antoon	15
3 REFLEKTOINTI	18
3.1 Kehollisten kokemusten sanallistaminen	20
3.2 Videon käyttö reflektoinnissa	21
4 TUNNILLA KUVAAMINEN	23
4.1 Videotallenteiden katsominen tunnilla ja tunnin ulkopuolella	25
4.2 Videotiedostojen tallentaminen	27
5 TULOKSET JA YHTEENVETO	28
5.1 Kyselyn vastaukset	28
LÄHTEET	37
LIITTEET	38

1 JOHDANTO

Pedagoginen opinnäytetyöni käsittelee videokuvauksen hyödyntämistä osana tanssin opetusta. Työssäni pyrin selvittämään onko tanssinharrastajan mahdollista saada videoinnista tukea oman suorituksensa reflektointiin ja tanssin oppimiseen. Erityisesti pyrin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin omien huomioiden sekä oppilaiden kokemusten avulla:

- Pystyivätkö oppilaat tarkkailemaan itseään videon pohjalta ja palauttamaan jopa kinesteettisen muistikuvan kuvamateriaalia katsoessaan?
- Kokivatko he tunnilla kuvaamisen hyödylliseksi, vai häiritsikö se liikaa tunnin kulkua?
- Millaista tanssillista kehitystä itsensä näkeminen videolta sai aikaan?
- Pystyivätkö oppilaat näkemään samoja asioita, mihin opettajana olin kiinnittänyt huomiota tai antanut korjauksia?
- Millaisia tunteita itsensä näkeminen videolta herätti? Pystyivätkö oppilaat näkemään myös onnistumisen hetkiä sekä oman tanssitaidon kehitystä?

Analyysin kannalta tärkeinä asioina pidin oppilaiden itseohjautuvuutta, opiskelutaitoja sekä motivaatiota, joka antaa pohjan reflektiolle. Tanssin oppimisen ollessa käsitteenä hyvin laaja, olen työssäni keskittynyt opitun käsitteellistämiseen ja siihen liittyvään reflektioon osana tanssin monitahoista oppimista. Työssä olen pyrkinyt korostamaan oppijan omia havaintoja ja kokemuksia mahdollisimman kokonaisvaltaisen kuvan saamiseksi.

Käytännön toimivuutta kokeilin tanssinopettaja opintoihini liittyvän työharjoittelun aikana, jonka suoritin opetusharjoitteluna Helsingin tanssiopistolla. Opettamani tanssilaji oli nykytanssi ja opetettavat ryhmät iältään 8-11 -vuotiaita sekä 14-18

-vuotiaita oppilaita. Opetusharjoittelu oli pituudeltaan 13 viikkoa ja oppilaita tapasin kerran viikossa noin kolme tuntia kestävien harjoitusten merkeissä. Tunnit sisälsivät nykytanssin tekniikkaharjoituksia sekä esityskoreografian harjoittelua. Koreografiat, *Keväälle* ja *Avoin kenttä*, esitettiin harjoittelujakson päättyessä Helsingin tanssiopiston erikoiskoulutusluokkien kevätnäytöksessä 18.-19.4.2015 kulttuurikeskus Stoassa. Harjoittelujakson lopussa oppilaat vastasivat videointia koskevaan kyselyyn, jota olen käyttänyt työssäni lähdemateriaalina. Kirjallista materiaalia videokuvauksen käytöstä tanssinopiskelussa löytyi niukasti. Näin ollen tekemäni päätelmät perustuivat pääosin omiin huomioihini sekä edellä mainittuun kyselyyn.

Tanssin videoinnin kanssa olen ollut tekemisissä aiemminkin sekä oppilaana että opettajana. Tanssiesitysten taltiointi on yleistä, mutta oppimisen kannalta olen kokenut videoinnin olevan hyödyllisintä jo harjoitteluvaiheessa. Kokemukseni ovat olleet opettavaisia, sillä taltioinnin kautta omaa tekemistä on voinut seurata tarkemmin kuin peilistä. Peilistä tanssija poimii usein tietoisesti tai tiedostamatta ne asiat, joihin huomio kiinnittyy tekohetkellä. Näemme itsemme aina edestäpäin ja kokonaisuutta on mahdotonta hahmottaa. Videointi tuo esille asioita, jotka jäävät peilistä seuraten huomaamatta. Video mahdollistaa harjoittelun tarkastelun jälkikäteen. Jos harjoittelutilassa ei ole käytettävänä peiliä, voi oppilas silti seurata omaa suoritustaan videon välityksellä.

Kuvaamisen myötä olen havainnut sekä liikkeellistä kehitystä että asioiden selkeytymistä niin omassa kuin oppilaiden toiminnassa. Tämän innoittamana koin kiinnostusta perehtyä tanssiharjoitusten kuvaamiseen sekä tarkemmin käsitteisiin, jotka ohjaavat oppilaita ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Oppiminen tanssitunnilla

Tanssitunnilla tanssinopettaja pyrkii erilaisin keinoin siirtämään kehon tietoa oppilaalle. Tämä tapahtuu usein mallioppimisen kautta, jolloin opetettava asia siirtyy oppilaalle näköhavaintojen myötä. Liikkeiden syvempi oppiminen tapahtuu kuitenkin oppilaan omassa kehossa ja vaatii liikkeiden sekä kehon

tuntemusten syvällisempää aistimista. Pelkästään opettajan esimerkkiä matkimalla ei syvempää oppimista tapahdu, vaan sen löytäminen edellyttää oppilaan omaa työskentelyä ja kehon kokemusten ymmärtämistä.

Tanssin oppimista voi kutsua hyvin kokonaisvaltaiseksi prosessiksi. Se on kehollista, vaaten oppijalta kinesteettistä herkkyyttä ja eri aistien valppautta, lihastyötä sekä lukemattomat määrät liiketoistoja. Liikkeen lisäksi tanssi on myös taidetta, taiteen opetusta sekä sen henkilökohtaista luomista, tanssi- ja taidekasvatuksen keinoin. Ryhmässä toimiminen vaatii oppijalta vuorovaikutustaitoja ja niiden harjoittelu onkin suuressa osassa jo lastentanssissa. Anttilan (2009, 85) mukaan kehollinen tieto karttuu oppijan havaitessa muutoksia eletyssä kehossaan. Nämä muutokset ovat suurelta osin tuntemuksia, joita emme yleensä edes yritä pukea sanoiksi. Kiinnittämällä huomiota kehon aistimuksiin ja tunteisiin, ne muuttuvat tiedoksi, joka mahdollistaa myös kehollisen tiedon sanallistamisen. Kehotietoisuuden aistiminen vaatii keskittymistä. Jotta toiminnasta seuraa ajattelua ja ajattelusta taas toimintaa, on kehon ja mielen toimittava yhdessä.

Kognitiivisessa oppimisteoriassa keskitytään siihen miten vaikutetaan tai voidaan vaikuttaa tarkkaavaisuuteen, muistamiseen, unohtamiseen, asioiden mieleen palauttamiseen, mielessä säilyttämiseen, sisäisen ajattelun prosessiin sekä näihin vaikuttaviin tekijöihin. Kognitiivisessa oppimiskäsityksessä ja suuntauksessa pidetään oppimisen ytimenä ja lähtökohtana oppijan omaa aktiivista toimintaa. Oppimisen tehokkuuteen merkittävällä tavalla vaikuttaa se, miten oppija hallitsee uuden tiedon liittämisen ennestään tietämäänsä asiaan. Metakognitioksi kutsutaan yksilön tietoa omista strategioistaan ja menettelytavoistaan, jolloin oppija ohjaa, arvioi ja korjaa omaa oppimistaan. Yleensä niin sanotut hyvät oppijat hallitsevat metakognitiivisia taitoja automaattisesti. Nuorilla tai heikommilla oppijoilla voi olla vaikeuksia hallita opetellun asia kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen strategioita, eivätkä he osaa käyttää taitojaan tehtävän vaatimusten mukaisesti tai automaattisesti. Tutkimukset ovat osoittaneet, että metakognitiivisia taitoja voidaan opettaa ja näin edistää oppimaan oppimista. Tällöin lisääntyvät oppilaan tiedot myös siitä

mitkä taidot ja tiedot ovat hyödyllisiä tai hyödyttömiä tehtävän suorittamisen, asian ymmärtämisen tai ongelman ratkaisun kannalta. Oppijalla voi olla yleisestikin samankaltainen lähestymistapa ja asennoituminen tehtäviin sekä oppimiseen yleensä. Nämä pysyväisluonteiset oppimistyylit kumpuavat luonteenomaisista mieltymyksistä oppia tietyllä tavalla. (Keskinen ym. 1995, 47 – 56.)

Käyttäytymisen ja kehollisen potentiaalin muutokset voivat olla yhtälailla seurausta uuden oppimisesta kuin myös elimistön ja keskushermoston normaaliin kasvuun kuuluvasta kypsymisestä (Keskinen ym. 1995, 24). Kehon ja aistillisuuden kautta opimme huomattavasti tiedollisia ja taidollisia asioita. Jo lapsuuden varhaisessa vaiheessa lähtökohta oppimiseen on asioiden kokeilu ja oppiminen kehollisesti. Kehollisuutta ei tulisi unohtaa tai vähätellä senkään jälkeen kun oppiminen alkaa *reflektoitua* (katso kappale 4) mielen kautta. (Parviainen 1997, 134.)

Tanssin oppiminen tapahtuu suureksi osaksi kinesteettisesti, jolloin opeteltavat liikkeet hahmotetaan kehon ja tekemisen kautta. Vaikka käsittelen työssäni tanssin oppimista pääasiassa toisesta kuvakulmasta, ei silti sovi unohtaa kehon viisautta, joka monesti osaa ja oppii asioita, vaikka mieli ei ehtisikään mukaan. Välillä myös liiallinen ajattelu vaikeuttaa oppimista, joskus on osattava vaan antaa mennä. Oppimisesta johtuva muutos, tuli se sitten näkyväksi miten tahansa, ilmenee joko oppimishetkellä tai myöhemmin suhteellisen pysyvänä muutoksena.

2 ITSEOHJAUTUVUUS TANSSIN OPISKELUSSA

Tanssikouluissa oppilaat oppivat tanssia tanssitunneilla sekä jossain määrin tunnin ulkopuolella reflektion kautta. Tanssitunnin ulkopuolella tapahtuva tanssinoppiminen vaatii oppijalta aikaa sekä jonkin tasoista paneutumista opeteltuun asiaan. Tanssinoppimista ei tarvitse rajata pelkästään tanssitunnilla liikkeellisesti tapahtuneeseen toimintaan, vaan sitä ja siitä voi oppia myös tietoisesti tunnin ulkopuolella esimerkiksi videotallenteita seuraamalla. Tämä vaatii oppilaalta oma-aloitteisuutta sekä asioihin syventymistä.

Opiskelutaitoa voi kehittää ja muokata läpi elämän. Koulutus ja elämäkokemus harjaannuttavat opiskelutaitoa ja sitä voi tietoisesti viedä itseohjautuvan oppimisen suuntaan. Itseohjautuvassa opiskelussa oppija pyrkii toimimaan oma-aloitteisesti, vastuullisesti sekä suunnitelmallisesti tehden toiminnastaan tehokasta erilaisissa opiskelutilanteissa ja -tehtävissä. Itseohjautuvuuteen pyrkivä oppilas voi olla oppijana kokenut tai kokematon, tärkeintä on olla motivoitunut oppimaan tai kiinnostus opeteltavaa asiaa kohtaan. Aiempia kokemuksia hyödyntäen oppilas työstää uusia tietoja ja taitoja vanhojen jo työstettyjen ja ymmärrettyjen kokemusten rinnalle. Oppimiskokemuksen onnistumiseksi oppilaan on tärkeää osata hallita myös oppimista ohjaavia tunteita, asenteita ja ihmissuhteita. (Silvén ym. 1991, 7-9.)

Oppilas voi harjaannuttaa tai muuttaa tapaansa oppia niin, että opiskelussa päästään kohti toivottuja tuloksia. Tähän vaikuttaa suureksi osaksi oppilaan oma vastuuntuntoisuus, sillä tulosten aikaan saaminen edellyttää oma-aloitteisuutta sekä suunnitelmallisuutta. Asioiden opettelu vaatii tehostettua tietotaidon hankintaa sekä ongelman ratkaisua. Kaikkia opiskeluun liittyviä taitoja ei tosin pysty hetkessä hallitsemaan. Työstämällä kasautuvia kokemuksia opiskelusta alkaa tie itseohjautuvaan opiskeluun vähitellen hahmottua ja tulla osaksi käytäntöä. (Silvén ym. 1991, 11.)

Pyrkimyksenä on antaa opiskelijalle työkaluja, joiden avulla hän kykenee löytämään piileviä kykyjä joita hänessä itsessään on (Hämäläinen 2004, 5).

Työkaluna käytän videointia, jonka avulla oppija voi ottaa suuremman vastuun omien taitojen kehittymisestä sekä löytää yhden tavan kulkea kohti itseohjautuvan oppimisen suuntaa. Hämäläistä (2004, 5) mukaillen; näin oppija voi tarttua löytämiinsä potentiaaleihin sekä kehittää niitä eteenpäin. Tanssin oppimisessa, kuten oppimisessa yleensä, on vahvasti läsnä itsensä uudistaminen. Uudistamisen pyrkimyksenä on mahdollistaa kulkeminen kohti sellaista, mitä ei vielä ole.

Itseohjautuvuus ja omatoiminen opiskelu ovat suuressa osassa silloin, kun puhutaan aikuisopiskelijoiden opettamisesta sekä heidän tavastaan oppia. Enenevässä määrin itseohjautuvuutta on tuotu esille myös eri-ikäisten oppijoiden parissa (Silvén ym. 1991, 7-9). Mielestäni itseohjautuvuus nousee oppimisprosessia tarkastellessa tärkeäksi osaksi, joka vähitellen muuttaa toimintatapoja oppijana sekä edesauttaa oppilaan kehitystä. Kun omatoimiseen opiskeluun ja reflektointiin tutustuu jo nuorempana ja sen mahdollisuudet tiedostaa, osaa opeteltavia asioita käsitellä tietoisesti itselleen sopivalla tavalla sekä tarpeen tullen myös kriittisesti. On tietenkin hyvä, että tapa toimia ja oppia on oppijalle mahdollisimman sopiva, sillä nuorena opituista käyttäytymis- ja oppimistavoista voi tulla automaattisia, jolloin asioihin paneudutaan samankaltaisesti vuodesta toiseen. Oppiminen sekä helpottuu että nopeutuu, kun opittavien asioiden yhdistäminen aikaisempiin kokemuksiin lisääntyy. Tanssin opiskelua tarkastellessa on tärkeää, että oppilaalla on käsitys omasta työskentelystään ja taito yhdistää uudet, sekä keholliset että käsitteelliset asiat vanhoihin jo opittuihin. Näin esimerkiksi liikkeiden oikeaoppinen suoritustapa havainnoidaan jo varhaisessa vaiheessa. Kehoystävällisten liikeratojen hahmottaminen opiskelun alkuvaiheessa on vuosien karttuessa pitkään tanssiharrastuksen parissa oleville merkityksellistä ja tärkeää.

Seuraavaksi käsittelen tanssin reflektion kannalta olennaisia asioita, jotka osaltaan edesauttavat siihen ryhtymistä. Ensin kappaleessa 2.1 tarkastelen kuinka aktiivinen ja passiivinen opiskelu vaikuttaa uuden oppimiseen. Kappaleessa 2.2 käsittelen motivaatiota opiskelun ja itseohjautuvuuden kannustimena. Tanssitunnilla saatua palautetta käsittelen kappaleessa 2.3 ja

kappaleessa 2.3.1 pohdin, kuinka videota voi hyödyntää.

2.1 Aktiivinen ja passiivinen opiskelu

Tanssinopiskelussa oma aktiivinen toiminta on yhtä tärkeää kuin uuden oppimisessa yleensäkin. Silvénin ym. (1991, 12) mukaan tieto ei siirry opiskellessa oppilaan muistiin passiivisella toiminnalla, vaan opiskelutapahtuman aikana tarvitaan aktiivista ajattelua ja toimintaa, jossa sovellamme valikoiden henkisiä valmiuksiamme ja taitojamme. Aktiivisuus voi esiintyä monella tavalla, vaikka opiskelijan itselleen asettamina tavoitteina. Ymmärtääkseen ja muistaakseen oppimansa hän voi hyödyntää aktiivisesti aikaisempia tietoja kuullusta, nähdystä, koetusta, luetusta ja aistitusta sekä muokata ja yhdistellä tietojaan. Myös erilaisten strategioiden kehittäminen ongelmatilanteista selvitäkseen on aktiivista toimintaa.

Mielestäni tanssinoppimisessa päästään syvemmin pureutumaan laadullisiin asioihin vasta sen jälkeen, kun oppilas muistaa opetellun liikesarjan. Tämän jälkeen hän pystyy jakamaan keskittymistään myös muuhun kuin liikesarjan muistamiseen. Videotaltiointiin palaaminen tanssituntien välissä nopeuttaa sarjojen muistamista ja näin ollen antaa oppilaalle mahdollisuuden keskittyä laadullisiin asioihin tanssitunnin aikana. Opettaja voi myös aktiivisesti haastaa oppilaita sarjojen muisteluun tunnin ulkopuolella, näin passiivisemmat oppilaat ja ne jotka oppivat tanssisarjat hitaammin saavat opetustunneista enemmän irti.

Mielestäni tanssinopetuksessa tapaa oppilaiden iästä riippumatta sekä aktiivisia, että passiivisia oppilaita sekä oppilaita jotka eivät osaa ajatella tanssissa olevan mahdollista olla myös itseohjautuvampi. Tietoinen ajattelu, kehon aistiminen ja liikeratojen hahmottaminen lisäävät opiskelijan aktiivisuutta ja kannustavat itseohjautuvuuteen. Tanssitunneista saa huomattavasti enemmän irti, kun aktiivinen työskentely kehon lisäksi tapahtuu tiedostetusti myös ajatuksen tasolla rakentaen yhteyksiä uusien ja vanhojen jo opittujen asioiden välille.

Aikaisemmat tietomme opeteltavasta asiasta vaihtelevat sen mukaan, miten

entuudestaan tuttua opeteltava asia on ja miten paljon olemme ehtineet keräämään siitä tietoa. Tieto voi jossain tapauksessa olla hyvin jäsentynyttä ja mitä monipuolisemmat käsitteemme ovat, sitä helpompi meidän on opeteltava asia ymmärtää ja omaksua. Jokainen meistä tulkitsee näkemäänsä, kuulemaansa ja lukemaansa hyvin eri tavalla, siksi oppimamme tieto voi jossain tilanteessa olla virheellistäkin. Se miten liitämme oppimamme aikaisempiin kokemuksiimme, säätelee oppimista sekä opittujen asioiden muistamista. Omaksumme helpommin asiat, jos ne vastaavat aikaisempia kokemuksiamme tai käsityksiämme. Vaikeampaa oppimisesta puolestaan tulee, jos opittavat asiat ovat ristiriidassa aikaisempien tietojemme kanssa. (Silvén ym. 1991, 13-15, 18.)

2.2 Motivaatio

Tanssinopiskelu on erilaista päivästä riippuen, sillä olemme kokonaisvaltaisesti tekemisissä kehomme kanssa. Suoritukseen vaikuttavat yleisen vireystilan lisäksi monet asiat aina yöunista ja ruuasta lähtien. Kehon ollessa tanssin välittäjä myös erilaiset vaivat ja loukkaantumiset vaikuttavat suoritukseen, eikä mielihyvää liikkumisesta välttämättä pysty tavoittamaan. Lisäksi henkilökohtaiset asiat voivat hankaloittaa oppimista, toisten on vaikeampi keskittyä opetukseen, jos jokin asia vie ajatukset tunnin ulkopuolisiin asioihin.

Itseohjautuvan opiskelutaidon tärkeimpänä kannustimena on opiskelijan motivaatio opiskeltavaa asiaa kohtaan. Jos opeteltavan taidon omaksuminen vie aikaa tai jos vanha taito häiritsee uuden taidon opettelussa, voi opiskelusta olla vaikea innostua ja motivoitua. Usein jossain vaiheessa opiskelua ilmenee ongelmia, eikä tuloksia tule oppilaan haluamalla tavalla. Tällöin korkea motivaatio opiskeltavaa asiaa kohtaan auttaa jaksamaan ja pääsemään kohti toivottuja tuloksia. Motivaation puuttuessa, myös kiinnostus ja halukkuus oppia puuttuvat. Tässä tilanteessa oppijan asettamat tavoitteet opiskeltavaa asiaa kohtaan ovat usein hyvin alhaisia, eikä hän ole juuri valmis ponnistelemaan niiden saavuttamiseksi, myös vähäisiä esteitä kohdatessaan luovuttaminen on

etusijalla. (Silvén ym. 1991, 26-28.)

Joskus siirrämme vastuuta muille, emme ajattele itseohjautuvasti ja luovutamme helpommin tai olemme ulkoapäin ohjautuvia. Aina ei tietenkään voi olla yhtä innokkaasti ja oma-aloitteisesti tarttumassa opeteltaviin asioihin. Kuitenkin säilyttääksemme myönteisen käsityksen itsestämme oppijoina, on opiskelusta saatua palautetta opeteltava käsittelemään, liittyen niin onnistumisiin kuin epäonnistumisiin. (Silvén ym. 1991, 29.) Seuraavassa kappaleessa käsittelen kuinka tunnilla kuvaaminen voi vaikuttaa oppilaan motivaatioon.

Videon vaikutus motivaatioon

Tanssitunnilla kuvatun videotaltioinnin katsominen voi vaikuttaa motivaatioon positiivisesti tai negatiivisesti. Tietenkin oman onnistuneen suorituksen näkeminen tuottaa mielihyvää sekä motivoi kehittymään. Myös se, että videon avulla pystyy konkreettisesti näkemään taitojen kehityksen, palata vanhoihin tallenteisiin ja verrata niitä uusiin, lisää motivaatiota. Videolta nähty suoritus ei välttämättä vastaa sitä miltä sen tekeminen on tuntunut. Joskus liike voi tuntua hyvältä ja oikealta, mutta sen näkeminen ulkopuolelta voi olla jotain aivan muuta kuin on kuvitellut. (Kysely, 2015.) Tämä voi lannistaa oppijaa. Näihin tilanteisiin törmätessä opettajan on osattava kannustaa sekä motivoida oppilasta kohti häntä itseään tyydyttäviin tuloksiin. Negatiivisiin tuntemuksiin voi vaikuttaa myös videon käyttäminen hyvin kertaluontoisesti. Säännöllisesti kuvaamalla oppilaan voi olla helpompi nähdä kehityskaarensa, kun edellisten videomateriaalien sisältö on vielä muistissa.

Itse opiskelusta saatu palkkio, sisäinen motivaatio on kestävin ja voimakkain motivaation muoto. Myös ulkoisella motivaatiolla on merkittävä osa käytännön opetustyössä, sillä oppilaan on vaikea löytää sisäistä paloa kaiken tarpeelliseen opetteluun. Vähemmän motivoivien asioiden opiskelu edellyttää opiskelijalta tahtoa sekä oikeanlaista suuntautumista tietoisien valintojen avulla. Riittävän arvokkaaksi koetut päämäärät mitkä oppilas haluaa ja uskoo saavuttavansa, vievät opiskelua kohti toivottuja tuloksia. (Vuorinen 1998, 25.)

Motivaatiota välitavoitteiden kautta

Tanssituntia suunnitellessaan opettaja pyrkii luomaan opetettavan materiaalin niin, että se vastaa opetettavan ryhmän taitotasoa. Oppilaille on tärkeää tarjota sopivassa suhteessa sekä haasteita että onnistumisia. Näin tunnilla kehitytään, opitaan uutta ja koetaan onnistumisen iloja. Pitkällä aikavälillä tunnilla käytävät asiat ovat monesti välitavoitteita, mutta rakennettu niin, että oppilas voi tasostaan huolimatta kokea onnistumisen tunteen ja iloita oppimisestaan.

Oppilaiden toiveet ovat hyvä ottaa huomioon tunti- ja kausisuunnitelmaa tehdessä, jotta opeteltavat asiat motivoivat oppilaita. Tämä on tietenkin helpompi toteuttaa opettajalle entuudestaan tutun ryhmän kanssa. Kun oppilailla on takana useampien vuosien yhteinen tanssin opiskelu, vastaavat opiskelijoiden omat näkemykset useasti myös opettajan näkemystä kehityssuunnasta. Joskus aloittelijoiden ymmärrys tanssin vaativuudesta ei vastaa todellisuutta ja ryhmän esittämien toiveiden toteutus on heille vielä liian haastavaa.

Vapaaehtoisessa opiskelussa, myös tanssissa, jonkin asteinen perusmotivaatio on taattu, sillä jo opiskelemaan hakeutuminen edellyttää sitä. Motivaation loppuessa opiskelija yleensä lopettaa harrastuksensa, ellei ulkopuolelta tule painetta tai uusia virikkeitä harrastuksen jatkamiseen. Opiskelijan hakeutuminen vapaaehtoiseen opiskeluun kertoo kuitenkin merkittävästä motivaatiosta, mutta ei vielä motivaation laadusta. (Vuorinen, 1998, 22.) Harrastuksen pariin hakeutuneet oppilaat ovat usein itse halukkaita ja motivoituneita tanssiharrastusta kohtaan. Ainoastaan pienet lapset saattavat olla tunneilla vanhempien toiveiden mukaan, tai kavereiden innostamana, mutta hyvin pian harrastuksen aloittamisen jälkeen lapset osaavat ilmaista oman mielipiteensä sen mielekkyydestä.

Tanssissa oppilaiden kehitys tapahtuu yksilöllisesti. Tähän vaikuttaa oppilaan ikä, synnynnäisten ominaisuuksien lisäksi kaikki aikaisemmin koettu ja opeteltu sekä yksilön tapa oppia. Tanssi vaatii oppilailta pitkäjänteisyyttä, sillä tavoitteisiin pääsy voi kestää pitkään, jopa useita vuosia. Varsinkin pidemmän

aikaa harrastuksen parissa olleet oppilaat ovat varmasti kohdanneet vaikeuksia ja silti säilyttäneet motivaationsa. Kun opeteltavia asioilla lähestytään välitavoitteiden kautta ja niitä harjoitellaan taso kerrallaan, kehitystä tapahtuu asteittain. Tämä puolestaan ruokkii oppilaan motivaatiota ja halua kehittyä jatkossakin.

2.3 Tanssitunnilla saatu palaute

Tanssitunnilla saatu henkilökohtainen palaute on usein opettajalta lähtevää suullista palautetta tai viestintää kehonkielellä. Suurten ryhmäkokojen vuoksi opettajalta saatu henkilökohtainen palaute voi monesti jäädä vähäiseksi. Pirhonen kirjoittaa (2008, 5) tanssitunnilla saadusta henkilökohtaisen palautteen vähäisyydestä. Tunneilla opettajan arviointi tapahtuu enimmäkseen yleisellä tasolla ja palaute kohdistuu henkilön sijasta koko ryhmään. Ajallisesti palautteeseen käytetty aika on tunnista hyvin pieni ja se näyttäytyy enemmän opettajan kommentointina muutamalla sanalla, johon oppilaalle ei anneta juuri mahdollisuutta jatkokysymyksiin. Oppilaat odottavat saavansa tunneilla henkilökohtaista palautetta ja pitävät vain opettajalta saatua palautetta arvokkaana.

2.3.1 Videosta apua palautteen antoon

Videointi voi toimia oivallisena keinona silloin, kun opettaja ei itse ehdi antaa tarpeeksi palautetta oppilaan toivomalla tavalla, esimerkiksi suuren ryhmäkoon takia. Tällöin oppilas voi palata kuvattuun materiaaliin tunnilla tai tunnin ulkopuolella ja saada palautetta videolta. Videon pohjalta itseään tarkkaillessa on hyvä muistaa, että videointi latistaa liikettä ja vie esimerkiksi ilmaisusta suuren osan pois. Opettajan on myös syytä käyttää omaa harkintaa siinä, minkä ikäisille ja tasoisille tällainen palautteen antaminen toimii. Hämäläisen (2004, 11) mukaan opettajan on hyvä arvostaa oppilaan asiantuntijuutta omaa kehoaan kohtaan sekä korostaa opetuksessaan sen tärkeyttä. Opettajahan ei voi toimia asiantuntijana oppilaan tunteisiin, ajatuksiin tai kehollisiin

kokemuksiin. Vaikka opettaja parhaansa mukaan yrittää auttaa oppilasta opettamassaan asiassa, hän ei kuitenkaan pysty asettumaan oppilaan asemaan tai kokemaan asioita kenenkään muun kuin itsensä kautta.

Vaikka käsittelen työssäni videokuvauksen hyödyntämistä pääasiassa oppilaan näkökulmasta, täytyy kuitenkin muistaa että myös opettaja voi saada kuvauksesta apua opettamiseen. Tanssitunnilla palautteenantotilanteet menevät nopeasti ohi ja opettajan on mahdoton kiinnittää huomiota kaikkiin oppilaisiin kerrallaan. Videotallenteen kautta näihin tilanteisiin voi palata uudelleen, tehdä huomioita ja palata niihin palautteen muodossa lähiopetustunteilla.

Vertaispalautteen hyödyntäminen

Tanssitunnilla opettaja, usein liikkeellisten näyttöjen lisäksi, sanallistaa tärkeänä pitämiään asioita sekä antaa palautetta koko ryhmälle sekä oppilaille henkilökohtaisesti. Vaikka henkilökohtaista palautetta ei joka sarjasta saisikaan, olisi oppilaan jo varhaisessa vaiheessa opittava hyödyntämään myös muiden oppilaiden opettajalta saama palaute. Tällöin oppilas voi huomioda korjattavia asioita myös omassa tekemisessään, sillä usein opettajan korjaamat asiat eivät kosketa pelkästään juuri palautteen saajaa. Vaikka opettajan muille antamassa palautteessa olisi itse onnistunut, voi kyseiseen asiaan kuitenkin tarttua ja selventää itselleen onnistumiseen vaikuttavia asioita: mitä tein oikein? Näin oma ymmärrys kasvaa sekä opitusta taidosta tulee uudelleen toistettava.

Joskus vain opettajan antamaa palautetta pidetään arvokkaana. Tämä johtuu osaksi siitä, että opettaja suunnittelee tunnilla tehtävät materiaalit ja on parhaiten tietoinen mitä miltäkin liikkeeltä tai liikesarjalta hakee. Tietenkin opettajalta saatu palaute on tärkeää, mutta tärkeänä voi pitää myös omaa, sekä ryhmän muiden jäsenten antamaa palautetta. Pirhosen mukaan (2008, 5) oppilaiden ohjaamista *itsearviointiin* tulisi lisätä, sekä kannustaa heitä arvioimaan omaa tekemistään. Palautetta opettajan lisäksi voi antaa ryhmän muut oppilaat, joten tähän opettajan olisi hyvä antaa oppilaille mahdollisuus. Toisille oppijoille kannustavan ja oikeudenmukaisen palautteen antaminen on oppilaille muutenkin elämässä hyvä ja tärkeä taito hallita. Vertaispalautteen

antaminen edellyttää jonkinlaista käsitystä tehtävästä asiasta, siksi sitä käytetäänkin enemmän edistyneempien oppilaiden parissa, mutta voisi selkeästi ohjeistettuna toimia myös aloittelijoiden parissa. Itse olen kokenut vertaispalautteen hyödyllisenä. Jokainen katsoo ja kiinnittää asioihin huomiota hieman eri tavoin ja eri näkökulmista, näiden erilaisten lähestymistapojen kuuleminen avartaa myös omaa ajattelua. Vaikka opettaja käsittelisi opetettavia asioita monipuolisesti, hän ei kuitenkaan pysty tarjoamaan enempää kuin yhden henkilön mielipiteen ja tavan kertoa ne. Välillä voi olla opettavaista kuulla niin sanotusti samat asiat jonkun toisen kertomana.

3 REFLEKTOINTI

Oppilaan on hyvä pohtia ja pyrkiä ymmärtämään perustellusti toimintaansa ja sen seurauksia. Tätä pohdintaa kutsutaan reflektoinniksi. Reflektoinnin kautta pyritään laajentamaan tietoisuutta ja syventämään ymmärrystä. Omaa oppimista myös pohditaan, jäsenellään ja kirjoitetaan auki, jotta kokemuksista tulisi syvällisempiä. Se ei siis ole pelkästään opettelua toiminnan ja teon kautta ”learning by doing”. Ymmärrettyjä asioita oppilas osaa soveltaa uusiin tilanteisiin ja oppimiskokemuksiin. Ojasen (2001, 27) mukaan oppimisen perustekijöitä ovat kehittynyt ajattelu ja ymmärtäminen, huomiokyvyn lisääntyminen sekä tiedostamattomien tunteiden ja tarkoitusperien tunnistaminen.

Reflektiivinen oppimissykli

Reflektiivisen oppimissykli etenee seuraavasti. Toiminnan tekemisen ja kokemisen jälkeen oppija yrittää palauttaa oppimiskokemuksen mieleensä niin tarkasti kuin se on mahdollista. Tähän voi käyttää apuna kirjoittamista, tapahtumien kertaamista mielessä tai kokemuksesta kertomista toiselle. Tästä syntyneet ajatukset ja tunteet, niin positiiviset kuin negatiiviset tulee huomioida, sekä reflektoida mitä tunsin ja opin. Tämän avulla tietoisuus omasta toiminnasta ja oppimisesta tulee oppilaan tietoisuuteen. Kerättyjen huomioiden jälkeen tilanne arvioidaan uudelleen joka onkin kokemuksellisen oppimisen keskeinen osa. Oppilas arvioi kriittisesti tapahtumia, mitä todella tapahtui ja miksi? Olisinko voinut tehdä jotain asioita toisin ja mitä seurauksia sillä olisi ollut? Tällaisen pohdinnan ja asioiden uudelleenarvioinnin avulla muodostuu uusi käsitys, teoria kyseisestä aiheesta, missä myös yhdistyvät oppilaan uusi ja vanha tieto. Refleктоivan toimintatavan tuloksena syntyy uudenlainen ymmärrys opiskeltavasta asiasta, uusi toimintatapa tai ratkaisu ongelmaan. Tämän jälkeen uutta teoriaa, toimintaa tai käsitystä päästään testaamaan käytännössä ja tästä alkaa uusi oppimissykli.

Reflektoinnissa on pysähdyttävä pohtimaan omaa oppimistaan. Kysyminen ja ihmettely kuuluvat tähän oppimistyyliin, sillä opiskelijan on sisäistettävä

oppimansa. Se ei ole pelkästään yksinäinen prosessi, vaan enenevissä määrin yhdessä pohtimista, molemmat ovat tärkeitä ja niitä tarvitaan. Reflektio ei ole pelkästään ajattelua, vaan se on myös keino hallita omia tietojaan ja taitojaan sekä ymmärtää toimintaansa (Ojanen 2001, 75).

Reflektoinnissa käsitellään omaa oppimista. Muistin lisäksi tarvitaan työkaluja, jotka tekevät siitä konkreettisemmän. Nämä auttavat arvioimaan omaa oppimispolkua sekä ymmärtämään saavutettuja tuloksia. Tällaisia voivat olla esimerkiksi portfolio, video, blogi tai päiväkirja. Reflektoinnille on annettava aikaa, sillä syvälinen oppiminen, jonka pystymme toistamaan tai muistamaan vielä pitkän ajan kuluttua, tarvitsee sisällön jakamisen lisäksi aikaa pysähtyä miettimään omaa osaamista sekä aikaa esittää mieltä askarruttavia kysymyksiä. Syvälinen oppiminen ei aina tapahdu yksin, vaan asioita on hyvä jakaa jonkun tai joidenkin kanssa. Tähän apuna voi käyttää keskustelua tai pari- tai tukiohjausta. Jos aikaa yhteisille keskusteluille ei ole, voivat apuna olla portfolio, päiväkirja tai blogi.

Ojasen (2001, 76) mukaan reflektiivinen toiminta tekee mahdolliseksi sen, että rutiininomaisesta ja auktoriteettiuskoisesta toiminnasta voidaan luopua. Oppilaille tarjotun informaation prosessointi sekä heidän oma aktiivinen ja huolellinen ajattelu, edesauttavat omien käsitysten ja uskomusten luomista. Tämä tarjoaa oppilaille toisenlaisen reitin opiskeluun, jossa itsestään selvytenä pidetyt totuudet ja auktoriteettisidonnaisuus väistyvät, näitä onkin pidetty aikamoisina ansoina oppimisen tiellä. Niin kauan kun itsestään selvänä totuutena pidetyn tiedon oletetaan olevan valmiina itsemme ulkopuolella, vieläpä jonkun hallussa, toimimme sen mukaisesti. Reflektoinnin avulla pystymme astumaan pois totutuista rutiineista ja tarkastelemaan asioita uusista ajattelutavoista ja näkökulmista. Itse en näe, että tanssissa voitaisiin täysin luopua opettajan toimintaa ohjaavasta roolista. Tanssin ollessa suurelta osin ryhmäopetusta, tietty opettajan auktoriteetti on tärkeää tuntien sujuvuutta ajatellen. Roolimallina hänen antamaansa kehollista ja sanallista perintöä ei pysty pelkästään esimerkiksi kirjallisuudesta ja videotallenteista oppimaan. Edellä mainituista voi tanssinopettaja kuitenkin saada ajattelemisen aihetta.

Tanssituntien opetuksessa on tyypillistä juuri se, että totuutena pidetään tanssinopettajan hallussa olevia asioita ja tämä puolestaan voi heijastua vahvasti oppilaan toimintaan ja itseohjautuvuuteen.

3.1 Kehollisten kokemusten sanallistaminen

Keholla on taipumus liikkua ja muistaa kerran opitut asiat tottumusten ja tapojen kautta, esimerkiksi pyöräily ja uiminen säilyvät kehomuistissa vielä vuosien taukojen jälkeen. Keho ei toimi pelkästään opittujen mekaanisten toistojen kautta, vaan toimii erilaisissa tilanteissa myös luovalla tavalla. Tanssijan oppimat taidot ja kehonhallinta syntyvät harjoittelemalla, jolloin kehollinen tieto saavutetaan harjoittelussa oivallettujen asioiden myötä. Kehollinen herkkyyys voidaan tavoittaa vain liikkumisen ja tekemisen kautta. Kehollisesti herkistymiseen tarvitaan siis liikettä, pelkkä asioiden käsitteellistäminen ilman liikettä ei riitä. Kuitenkin tanssin liikkeellisen oppimisen tueksi tarvitaan opeteltavien asioiden sanallistamista sekä käsitteellistämistä, joka puolestaan tukee tanssin oppimisen ja ymmärtämisen prosessia. Opetetun tanssitiedon ja oman tekemisen reflektointi on tanssinopiskelussa välttämätöntä, jotta asioihin löytää henkilökohtaisen asiantuntijuuden. Tanssinopiskelu on läpielämistä ja ymmärtämistä kehossaan oivaltamistaan asioista. (Parviainen 1997, 137-148.)

Pidän liikkeen ja tanssin opetteluun lähtökohtana itse liikkumista ja kehollista aistimista. Monesti keho tietää mitä tekee, vaikka mieli ja ajatus eivät ehtisi mukaan. Välillä liika ajattelu voi jopa vaikeuttaa opeteltua liikettä ja olisi hyvä vaan antaa mennä, ilman syvempää analysointia. Kuitenkin opeteltuihin liikkeisiin palaaminen harjoituskertojen välissä, liikesarjojen muistelu, reflektointi ja mentaaliharjoitteet tukevat sekä syventävät liikkeen ja tanssin syväoppimista.

Viime kädessä reflektoinnin toteutuminen riippuu siitä, miten oppijaa osataan auttaa niin, että hänestä saadaan reflektion avulla oppimistaan tiedostava. Tämä vaatii mentaalista toimintaa kummaltakin osapuolelta ohjaajalta ja ohjattavalta, jolloin ohjaajan tehtävänä on tarjota oppimiseen lähtökohtia. Tutkimuksellisesti on vahvasti todettu, että ihmisen oppimisprosessiin

edistävästi vaikuttaminen on mahdollista, joten tavoitetta voidaan pitää realistisena. (Ojanen 2001, 27.)

Opetusta suunnittelevalle opettajalle tärkeiksi kysymyksiksi nousee: Miten voin ohjata oppilasta niin, että hän kykenee pohtimaan omaa oppimistaan oppimisprosessin aikana? Miten luon opetukseen rakenteita ja annan tilaa reflektiolle? Miten oppilaan saa tunnistamaan omaa osaamistaan ja vertailemaan sitä muiden oppilaiden sekä asiantuntijoiden kanssa?

3.2 Videon käyttö reflektoinnissa

Reflektoinnissa on perinteisesti käytetty apuna kirjoittamista, mutta nykYTEKNIikka antaa siihen muitakin vaihtoehtoja. Uusia mahdollisuuksia tarjoavat kuvallinen ja visuaalinen toteutus. Videointi on hyvä tapa seurata omaa kehitystä, sillä se tekee näkyväksi oppimisen kaikki vaiheet. Vaikka oppiminen on hidasta, tallenteista näkee etenemisen askel askeleelta. Tämä puolestaan lisää oppilaan motivaatiota. Oppimista on myös helpompi jäsennellä, palata kuvattuun materiaaliin sekä vertailla omaa oppimistaan toisten oppimiseen. Jotkut oppilaat kokevat kirjoittamisen toisinaan hankalaksi, videointi voi tässä tapauksessa olla mielekkäämpää reflektointia.

Videota tarkkaillessa voi kuvattua materiaalia katsoa useampaan otteeseen ja kiinnittää huomiota moneen eri asiaan. Vaikka oppilas näkeekin suorittamansa liikkeet uudella tavalla, on katsomisessa keskittyttävä pääasiassa vain muutama asiaan kerralla. Kaikkien näkemiensä ”virheiden” korjaaminen kerralla on mahdotonta eikä tässäkään asiassa kaikkea voi saada heti. Vaikka kuvaaminen auttaa hahmottamaan huomiota tarvitsevia asioita, oppiminen tapahtuu siitä huolimatta asteittain.

Useimmat tanssin opiskelijat ovat kiinnostuneita näkemään itsensä videolta. Jos kuvatussa materiaalissa on itsemme lisäksi myös muita, katseemme usein kiinnittyy tarkkailemaan omaa suoritustamme. Kehittymisen halun lisäksi juuri mielenkiinto ja kiinnostus omaa tekemistä kohtaan voi edesauttaa mielenkiinnon syntymiseen kuvatun materiaalin katsomisessa omalla ajalla tanssitunnin ulkopuolella. (Kysely, 2015.)

4 TUNNILLA KUVAAMINEN

Miten kuvaaminen tunnilla käytännössä suoritetaan ja miten kuvattu materiaali saadaan oppilaiden nähtäväksi nousevat tärkeiksi kysymyksiksi. Tähän on olemassa useita eri vaihtoehtoja, joista työhöni poimin muutaman. Aiemmin olen opetuksessa käyttänyt videokuvausta esityskoreografian kuvaamiseen. Silloin siirsin tallenteen videoiden jakelupalveluun oppilaiden nähtäväksi ja lähetin sähköpostitse palautetta huomiota kaipaavista asioista. Tämä oli oppilaille hyödyllistä ja positiiviset tulokset huomattavia. Huonona puolena oli se, että videon siirtäminen jakelupalveluun oli erittäin hidasta ja aikaa vievää, samoin palautteen kirjoittaminen otti oman aikansa. Näin ollen tavalliseen tuntikäyttöön se ei minun osaltani tuntunut toimivalta. Ehkä nopeammat laitteet ja yhteydet olisivat ratkaisu tähän. Tänä päivänä paljon käytetty sosiaalinen media on myös yksi kanava kuvatun materiaalin välittämiseen oppilaille, esimerkiksi vain oppilaille tarkoitetun suljetun ryhmän välityksellä. Toisaalta en tiedä, millaisen yksityisyydensuojan nämä tulevaisuudessa tarjoavat.

Kuvaaminen oppilaan omalla, esimerkiksi puhelimen kameralla takaa sen, että oppilaan suoritus näkyy videolla. Usein suurempaa ryhmää kuvatessa joku jää aina kuvaustilanteesta toisen taakse tai sarjat ovat niin liikkuvia, että joudutaan pois kameran kuvaamalta alueelta. Kun kuvattu materiaali on oppilaalla itsellään, hän voi palata materiaalin pariin myös ilman nettiyhteyttä. Kuvaustilanteesta voi tulla rennompia, jos kameralla on pääosin kuvattu sen haltiaa. Kun videot ovat henkilökohtaisia, voi se osaltaan myös vähentää jonkun joutumista erityisen huomion kohteeksi muiden oppilaiden keskuudessa. Tietenkin, jos tanssiharrastuksessa viedään harjoiteltuja esityksiä näyttämölle, on esilläoloon ja toisten katseiden alla olemiseen totuttava. Silloin taas koko ryhmän, tai useamman tanssijan kuvaaminen kerrallaan tukee tätä harjoittelua.

Koreografiaa ja esityksiä harjoiteltaessa kuvaaminen siirtyy opettajalle. Tällöin kuvattu materiaali voidaan mahdollisuuksien mukaan katsoa tunnilla, tai sen voi ladata internetiin sellaiseen palvelimeen, johon ainoastaan ryhmän jäsenillä on käyttöoikeus. Tarkoitus on siis ladata kuvatut materiaalit luotettavalle sivustolle, jonka yksityisyydensuoja on pysyvä.

Kuvausprosessi

Videointi hidasti hieman tunnin kulkua, mutta muuttui kokeilukertojen myötä sujuvammaksi. Kun kuvaustavat tulivat oppilaille tutuiksi, epätietoisuus väheni eikä kameroiden esille kaivaminen herättänyt enää juurikaan hämmennystä. Työssäni kokeilin videointia, joka pienentää opettajan tunnin ulkopuolista työmäärää ja toisaalta antaa oppilaille vastuuta tallenteiden katsomisessa, käsittelyssä sekä tallentamisessa. Tekniikkatunnilla kuvaaminen tapahtui suureksi osaksi oppilaiden omilla älypuhelimilla. Suurten ryhmäkokojen vuoksi teimme tekniikkasarjoja usein kahdessa ryhmässä. Nämä hetket olivat vuoroaan odottaville oppilaille omasta aktiivisuudesta riippuen joko passiivisia lepotaukoja tai aktiivisia hetkiä, jolloin oppilas pystyi seuraamaan ryhmän muiden jäsenten suorituksia. Näitä hetkiä hyödynsin toisten kuvaamiseen. Kuvaamista emme tehneet jokaisen sarjan kohdalla tai edes jokaisella harjoituskerralla. Käytin kuvausta hyödyksi silloin, kun katsoin sen olevan oppilaille hyödyllistä. Kuvaushetkellä muiden tarkkailu jäi vähäiseksi kun kuvaajan huomio meni kuvaamisen suorittamiseen. Toisaalta tarkkailu onnistui myös kameran ruudulta ja jokainen hyötyi siitä, kun pystyi havainnoimaan itseään kuvatun materiaalin pohjalta.

Esityskoreografiaa harjoitellessa kuvasin materiaalia omalla videokamerallani, jolloin oppilaat pystyivät keskittymään täysin tanssimiseen. Katsoimme läpimenot välittömästi tietokoneeltani kamerasta siirrettävän muistikortin avulla, jonka hyvänä puolena on tallenteen saaminen nopeasti suuremmalle näytölle. Katsomisen jälkeen harjoittelimme koreografian aina uudestaan, keskittyen videosta nähtyihin ja huomiota vaativiin asioihin. Kummankin ryhmän kanssa koin esityskoreografian kuvaamisen ja tunnilla katsomisen todella hyödylliseksi. Tietoisuus siitä, että tanssi tullaan kuvaamaan ja katsomaan heti kuvauksen

jälkeen sai suorituksiin enemmän energiaa ja oppilaat työskentelemään entistä ahkerammin. Katsomisen jälkeen havaitsin, että oppilaat olivat nähneet oikeita asioita, sillä kehitystä tapahtui tarkoituksenmukaiseen suuntaan. Videon kautta heille näytti kirkastuvan monet korjaukseni, kun he itse pystyivät näkemään suorituksestaan, että antamani korjaukset olivat aiheellisia. Myös ymmärrys siitä, mitä kautta antamani huomioita voisi itse kehittää, selkeytyi ja tuotti positiivista tulosta. Opettajana pystyin videon kautta tarkastelemaan koreografian ja liikkeen kehitystä myös tunnin ulkopuolella sekä tekemään huomioita ja suunnittelua seuraavaa tanssituntia varten.

Kuvauskäytännön hyvänä puolena oli se, että kuvattu materiaali pysyi täysin opettajan hallinnassa. Jos opettaja vierastaa ajatusta, että hänen suunnittelemansa tuntimateriaalit päätyvät videon muodossa oppilaiden haltuun, hän voi vaikuttaa siihen, mitä asioita tullaan kuvaamaan. Kuvattavat tanssisarjat voi suunnitella sellaisiksi, että ne sisältävät esimerkiksi perustanssitekniikkaa, tällöin niissä voidaan keskittyä vaikkapa oikeiden linjausten etsimiseen. Toisin sanoen oppilaiden omilla kameroilla kuvaamien materiaalien ei siis välttämättä tarvitse olla opettajan henkilökohtaisen taiteilijuuden tai opettajuuden huipentumia.

4.1 Videotallenteiden katsominen tunnilla ja tunnin ulkopuolella

Tallenteita voidaan katsoa tunnilla, jolloin opettajalla on laajempi mahdollisuus antaa erilaisia katsomistehtäviä eri oppilaille. Oppilaat voivat myös halutessaan kysyä ja saada epäselviin asioihin vastauksia suoraan opettajalta. Kuvattuja materiaaleja voidaan työstää liikkeellisesti vielä tunnilla videoinnin ja sen katsomisen jälkeen, eikä oppilaan tarvitse odottaa seuraavaan tanssituntiin asti, jotta opeteltavaa asiaa pääsee kokeilemaan käytännössä. Tämä vie kuitenkin tanssitunnista enemmän aikaa kuin, että tallenteiden sisältöä reflektoidaan tunnin ulkopuolella. Kuitenkin videoinnin yhdistäminen perinteisen liikkeellisen tanssinopiskelun lisäksi on hyvä aloittaa katselemalla videoita aluksi tuntitilanteessa. Näin oppilasta ei jätetä heti yksin tallenteiden kanssa ja

siirtyminen tunnin ulkopuoliseen reflektointiin on hallitumpaa.

Niin nuorille kuin vanhemmillekin oppilaille on opetettava selkeästi miten kuvattua materiaalia katsotaan. Nuorempien oppilaiden kanssa huomasin, että jakson alussa heillä ei ollut tarvittavaa tietotaitoa liikkeiden seuraamiseen videolta, mutta tämä kehittyi katsomiskokemusten myötä. Toisin sanoen, oppilailla ei voida olettaa olevan tarvittavia taustatietoja, vaan katsomista on osattava ohjeistaa niin, että jokainen ymmärtää, mihin asioihin huomionsa kohdistaa. Usein pidempään harrastaneet ymmärtävät mitä liikkeiltä haetaan, mutta katsomista on silti hyvä ohjeistaa.

Opettajan on tuntia suunnitellessaan mietittävä, mitä kuvatuilta materiaaleilta hakee ja millaisiin asioihin oppilaiden tulee kiinnittää erityistä huomiota, tämä on hyvä mainita tunnin aikana useampaan otteeseen. Jos harjoituksia on tarkoitus reflektoida tunnin ulkopuolella, oppilas voi reflektioharjoituksena kirjoittaa näkemästään muutamalla sanalla. Esimerkiksi hyppyharjoituksessa voidaan keskittyä lantion asentoon ponnistuksessa, polvien linjaukseen ja hypyn alastuloon. Näihin oppilaan tulee ainakin muutamalla sanalla vastata mitä hän näkee. Esimerkki oppilaan vastauksesta voisi olla: Hypyn alastulossa jalkaterät rullaavat ja tekevät alastulosta pehmeän, mutta kantapäät eivät osu lattiaan jokaisessa alastulossa. Sanallisen reflektion avulla oppilaalle alkaa välitellen hahmottua ne asiat joihin on hyvä kiinnittää huomiota. Ajan myötä huomiota kaipaavat asiat tietenkin muuttuvat, kehotietoisuuden lisääntyessä sekä tiedollisen ja taidollisen tanssitaidon kehittyessä.

Tallenteiden käytöstä on sovittavat yhteiset säännöt, jotta kenellekään ei jää epäselväksi mihin tarkoitukseen ja kenen katseltavaksi kuvatut materiaalit ovat tarkoitettu. Nykypäivänä mediakasvatuksen puuttuessa ihmisillä on tapana jakaa harkitsemattomia kuvia ja videoita muun muassa sosiaalisessa mediassa. Jos tunnilla kuvatut materiaalit on tarkoitettu yksityiskäyttöön, on opettajan hyvä muistuttaa tämän tärkeydestä.

4.2 Videotiedostojen tallentaminen

Reflektointia ajatellen on tärkeää, miten kuvattu materiaali tallennetaan ja jäsennellään. Kun videot on järkevästi lajiteltu, voi niihin palata helposti uudelleen. Esimerkiksi jos kuvaus suoritetaan oppilaan omalla puhelimella, on tärkeää että videotiedostot siirretään puhelimelta vaikka ulkoiselle kovalevylle, omalle tietokoneelle tai tanssimateriaalin tallennukseen hankitulle muistitikulle. Näin puhelimen muistikapasiteetti ei täyty nimettömistä videoista, joista on jälkikäteen vaikea valita tarvittavat. Videot tulee nimetä ja kansioida niin, että oppilas pystyy palaamaan niihin suhteellisen vähällä vaivalla vielä vuosien päästä. Nimessä on hyvä ilmetä päivämäärä, tanssilaji ja tanssisarjan sisältämä materiaali, esimerkiksi: 19.10.2014 NYKY Svingi tai 1.11.2014 BAL Jeté. Toki tallennettavat nimet voivat olla kattavampiakin. Pääasia, että oppilas itse ymmärtää nimet ja kansioinnissa käyttämänsä logiikan.

5 TULOKSET JA YHTEENVETO

Tulokset ovat muodostuneet kurssin aikana tehdyistä omista sekä oppilaiden huomioista. Kurssin loputtua teetin kummallekin oppilasryhmälle kyselyn, johon he vastasivat anonyymisti. Kyselyt ryhmille olivat identtiset ja koostuivat seitsemästätoista kysymyksestä. Muotoilin kysymykset siten, että oppilaiden ikä huomioiden välttyttäisiin väärinkäsityksiltä, lisäksi kysymyksissä on tarkoituksenmukaista päällekkäisyyttä. Oppilaiden vastaukset vahvistivat osittain tekemiäni huomioita sekä antoivat videokuvauksen käytöstä lisää ajattelemisen aiheita tulevaisuuteen.

5.1 Kyselyn vastaukset

Oppilaiden vastaukset ovat jaoteltu opetusryhmien mukaan, jotta vastauksista selviää eri ikäryhmien mielipiteet tunnilla videoinnista. Lapset ja nuoret ovat hyvin eri vaiheissa kehitystä. Näin ollen usein mielipiteet, kiinnostuksen kohteet sekä ajatukset omasta itsestään vaihtelevat suuresti nuorimpien (8-vuotiaiden) ja vanhimpien (18-vuotiaiden) oppilaiden välillä. Vastaajien mielipiteet eivät kuitenkaan tästä huolimatta poikenneet huomattavasti ikäryhmittäin. Vastauksista näin, kuinka oppilaiden pohdinta ja tekstinsisältö kehittyvät iän myötä odotetulla tavalla. Kaikki palaute on huomioitu ja osan olen liittänyt työhön, jotta lukijalle selviää vastauksien luonne.

Käsittelen ensin nuorempien 8-11 -vuotiaiden vastauksia. Kyselyyn vastasi yhteensä 20 oppilasta. Jotkut kysymysten muotoilut arvelin olevan heille hieman vaikeaselkoisia. Avasin kysymyksiä sanallisesti ja he tekivät myös lisäkysymyksiä, joita selvensin koko ryhmälle. Ennen kuin esittelen yksittäisiä kysymyksiä vastauksineen, avaan tuloksia vastausten pohjalta.

Kaikista 20 oppilaasta, he jotka pitivät tunnilla kuvaamisesta (16/20), pystyivät videota katsoessaan tuntemaan miltä tanssiminen oli tuntunut kehossa kuvaushetkellä. Sen sijaan merkittävää oli, että heistä jotka vastasivat piditkö kuvaamisesta kysymykseen, ei tai en tiedä (4/20), heistä kolme eivät pystyneet

videota katsoessaan tuntemaan miltä tanssiminen oli tuntunut kehossa kuvaushetkellä ja kokivat itsensä näkemisen ulkopuolelta oudolta. Ne oppilaat (3/20), jotka eivät pystyneet samaistumaan kuvaushetken keholliseen tuntemukseen, olivat he jotka ilmaisivat huolensa, että joku näyttää videoita ulkopuolisille. Samaten kuvaus vaikutti heidän pukeutumiseensa. Verraten muihin he eivät kuitenkaan nähneet videolta asioita, mitä eivät ole tiedostaneet tekevänsä. Näistä (4/20) eivät myöskään katsoneet videoita omalla ajalla. Myös siinä häiritsikö videointi tuntia, oli selkeä kahtiajako. Ne joita se häiritsi (4/20), eivät pitäneet kuvauksesta ja puolet heistä kokivat, että tanssin seuraamisesta videolta ei ole heille hyötyä. He, joita kuvaaminen ei häirinnyt (16/20), kokivat hyötyvänsä videoinnista.

Vastauksia voi tulkita useasta eri lähtökohdasta. Kysely tehtiin kuitenkin anonymisti, jolloin kyselystä on vaikea päätellä kohdistuiko ryhmään (4/20) jotain muitakin vaikeuksia tunneilla oppimiseen. Anonyymien palautteenannon pohjalta kaikki olivat pitäneet tunteja kuitenkin mielekkäinä. Joten heidän kohdallaan (4/20) kuvaamiseen liittyvän palauteen voidaan ymmärtää koskevan varsinaista kuvaamista, eikä yleistä osallistumisen halun puutetta. Kaiken kaikkiaan oppilaat tässä ikäryhmässä kokivat videokuvauksen edesauttavan oppimista, vaikkakin suuriin ryhmiin mahtuu aina myös niitä, jotka eivät koe sitä tarpeelliseksi.

8-11 -vuotiaiden oppilaiden kyselystä saadut vastaukset

2. Melkein kaikki 16/20 vastaajista pitivät tunnilla kuvaamisesta. Vain kaksi oppilasta 2/20 vastasivat piditkö kuvaamisesta kysymykseen, ei. Kaksi oppilasta 2/20 eivät osanneet valita tähän kantaansa.
3. Minua kiinnosti myös se, pystyivätkö oppilaat palaamaan kuvaustilanteeseen ja tuntemaan miltä tanssiminen oli tuntunut kehossa kuvaushetkellä. Tähän sain jopa hieman yllättäen suurimmalta osalta 16/20 vastauksen kyllä, *"Se auttoi huomaamaan mitä asioita voisi korjata, että tulisi paremmaksi"*, *"en ole ikinä tehnyt tällaista, mutta se oli tosi hyvä tapa kehittyä liikkeissä"*. Kaksi oppilasta 2/20 vastasivat, ehkä.

Vain 2/20 oppilaasta vastasi tähän, ei.

4. Häiritsikö kuvaaminen tuntia? 19/20 vastasi, ei. Häiritsikö kuvaaminen sinua? Ei 16/20, häiritsi vähän 4/20.
5. Luuletko että videointi olisi muuttunut sujuvammaksi kokeilukertojen myötä? Onko sinulla tähän jotain ehdotusta miten siitä olisi voinut tehdä sujuvampaa? 8/20 vastanneista oli sitä mieltä, että videointia ei olisi saanut sujuvammaksi kokeilujen myötä. 7/20 vastasivat, että videoinnista olisi varmasti tullut sujuvampaa ajan myötä, mutta heillä ei ollut parannusehdotuksia. 5/20 eivät osanneet vastata tähän kysymykseen.
6. Oliko sinulle tullut tunneilla selväksi mitä asioita videolta tuli katsoa? Mihin asioihin itse kiinnitit huomiota? 19/20 vastaajista oli mielestään saanut tunnilla riittävästi informaatiota siitä mitä videolta tuli katsoa. *"Itse kiinnitin huomiota liikkeiden tarkkuuteen", "teinkö liikkeet oikein ja loppuun asti", "kiinnitin huomiota siihen mistä olemme tunneilla puhuneet, esimerkiksi käsistä ja plien käytöstä", "liian letkeät kädet", "selväksi tuli, mutta oli ehkä vähän vaikeaa muistaa mitä piti katsoa".* (1/20) Yhdelle oppilaalle ei ollut tullut tunnilla ihan selväksi mitä videolta voisi katsoa, hän kuitenkin kiinnitti huomion itseensä.
7. Katsoitko kuvattuja materiaaleja omalla ajalla? En 8/20, kyllä 7/20 vähän/harvoin 5/20.
8. Miltä tuntui katsoa videolta omaa tanssimista? Kivalta/hyvältä 13/20, *"minun mielestä se oli tosi kivaa ja videon katsominen auttaa parantamaan tanssitaitoa", "kivalta ja hassulta", "auttavalta".* 7/20 mielestä oman tanssimisen katsominen videolta tuntui, *"oudolta".*
9. Huomasitko videolta jotain omia virheitä? Kaikki 20/20 vastasivat kyllä. *"En huomannut isoja virheitä, mutta jotain mitä voisin parantaa", "huomasin videolta että saatoin unohtaa jonkun asian".* Huomasitko muiden tekemiä virheitä? 9/20 vastasivat tähän kyllä. *"Kun katsoin videota, huomasin, että jotkut tekevät liikkeet musiikin tempoa*

nopeammin”, ”en oikein katsonut muita”.

10. Näitkö videolta onnistumisen hetkiä? 20/20 Kaikki näkivät videolta onnistumisen hetkiä.
11. Näitkö videolta jotain mitä et ole tiedostanut tekeväsi? 10/20 puolet näki jotain mitä eivät ole tiedostaneet tekevänsä. *”Korjasin tukkaa huomaamatta”.* 8/20 eivät nähneet mitään yllättävää. 2/20 eivät olleet varmoja kannastaan.
12. Näitkö videolta samoja asioita mihin on tunnilla kiinnitetty yhdessä huomiota? 17/20 Näki videolta samoja asioita mihin on tunnilla kiinnitetty huomiota. 2/20 Näki hieman samoja asioita. 1/20 yksi oppilas ei nähnyt.
13. Tuntuuko että tanssin seuraamisesta videolta on ollut sinulle jotain hyötyä? 18/20 vastasi kyllä, *”siinä näki mitä voisi parantaa, jos niitä ei huomannut tanssiessa”, ”siitä on ollut paljon hyötyä”.* 1/20 vastasi, en tiedä. 1/20 vastasi, ei ole hyötyä.
14. Oletko ennen katsonut tanssiasia videolta? Kaikilla 20/20 vastanneista oli tästä aiempaa kokemusta. *”Olen, mutta en harjoituksia, vain esitystä”, ”olen nähnyt, mummi kuvaa esityksiä”, ”tein kaverini kanssa tanssivideon”.*
15. Näytitkö videoita kavereillesi jotka eivät osallistuneet tunneille? 20/20 vastanneista eivät näyttäneet videoita muille. Olitko huolissasi että joku näyttää niitä muille? 17/20 ei ollut huolissaan, 3/20 oli vähän huolissaan.
16. Vaikuttiko kuvaaminen pukeutumiseesi? 16/20 vastasi että kuvaaminen ei vaikuttanut pukeutumiseen, *”En välittänyt asusta, vaan siitä miten tanssin”.* 4/20 vastasi kuvaamisen vaikuttavan ehkä vähän siihen miten tunnille pukeutuu.

14-18 -vuotiaiden kyselystä saadut vastaukset

Seuraavassa tuloksia 14-18 -vuotiaiden oppilaiden vastausten pohjalta sekä oppilaiden vastaukset. Kyselyyn vastasi 15 oppilasta. 14-18 -vuotiaiden vastauksista nousi esille, että oppilaat pitivät videokuvauksen käyttöä hyödyllisenä. Toisin kuin nuorempien oppilaiden osalta, tämän ikäryhmän vastauksista pystyi toteamaan, että he jotka eivät pystyneet videota katsoessaan tuntemaan miltä liikkeen tekeminen oli kehossa tuntunut, näkivät työskentelyssään kuitenkin kehitystä kaipaavia asioita, onnistumisia sekä asioita joita he eivät olleet tiedostaneet tekevänsä. Erona nuorempien oppilaiden ryhmään oli se, että oppilaista (13/15) katsoivat videoita tuntien ulkopuolella omalla ajalla. Tähän voi osittain vaikuttaa kehittynyt kyky tarkastella itseään ulkopuolelta, halu kehittyä sekä kiinnostus omaa tekemistä kohtaan. Oppilaat eivät kokeneet, että videointi olisi vaikuttanut heidän pukeutumiseensa, eivätkä he (14/15) olleet huolissaan, että videoita näytetään kurssin ulkopuolisille.

2. Piditkö kuvaamisesta? 14/15 melkein kaikki vastasivat kyllä, yksi oppilas 1/15 ei pitänyt kuvaamisesta.
3. Kun katsoit videolta tanssiasi, pystyitkö tuntemaan miltä sen tekeminen oli tuntunut kehossa? Kyllä 9/15. Osittain 4/15. *"Riippuen tanssisarjasta, jos tunsin osaavani hyvin, se välittyi videolta, jos näytti huonolta, se ei vastannut tanssituntemustani"*. En oikeastaan 2/15.
4. Häiritsikö kuvaaminen tuntia? Häiritsikö se sinua? Ei häirinnyt 12/15, *"se antoi energiaa yrittää parhaansa"*. 3/15 vastasi, häiritsi vähän, *"kuvaaminen teki tunnista tavallista rikkonaisemman ja esim. lämpimänä pysyminen ja keskittyminen häiriintyivät, hyödyt voittivat kuitenkin haitat"*, *"aluksi häiritsi, mutta pikkuhiljaa vähemmän ja vähemmän"*.
5. Luuletko että videointi olisi muuttunut sujuvammaksi kokeilukertojen myötä? Onko sinulla tähän jotain ehdotusta, miten siitä olisi voinut tehdä sujuvampaa? 8/15 vastanneista uskoo, että kuvaamisesta olisi voinut tulla sujuvampaa, mutta suurimmalla osalla ei ollut tähän konkreettista

ehdotusta. *"Siitähän voi tulla ihan rutiinia, jos tehdään tarpeeksi", "varmasti olisi tullut sujuvammaksi, ottaisin videoinnin tunnin loppuun, niin ei tulisi taukoja tekemiseen".* 4/15 eivät osanneet sanoa muuttuisiko videointi sujuvammaksi. 3/15 vastasi tähän, että kuvaaminen sujui jo nyt hyvin, *"en usko, että kuvaaminen olisi muuttunut sujuvammaksi, koska nytkään ei ollut suurta säätöä. Sen sijaan olisi voinut kokeilla sitä, että joka tunnilla olisi kuvattu yksi sarja".*

6. Oliko sinulle tullut tunneilla selväksi mitä asioita videolta tuli katsoa? Mihin itse kiinnitit huomiota? 14/15 vastaajista tiesi mitä asioita videolta katsoo. *"Itse kiinnitin huomiota tunneilla käytyihin asioihin esimerkiksi liikkeen virtavuuteen sekä asioihin joissa koen olevani hyvä tai joissa on parantamisen varaa", "keskityin lähinnä koko olemukseen, miten sen saisi siistimmäksi", "liikkeen laatuun ja kehon kannatukseen sekä katseeseen", "eniten kiinnitin huomiota jalkoihin ja mitä olin tehnyt väärin", "liikelaatua, kokonaisuutta, fiilistä", "ryhmätyöskentelyyn, omien liikkeiden puhtauteen", "kohtia missä teen jotain, mitä en ehkä itse ole ymmärtänyt tekeväni".* *"Itse kiinnitän huomion virheisiin, mutta jos menee hyvin, sitäkin on kiva katsoa".* 1/15 ei tiennyt jäikö tunnilla mitään mieleen mitään mitä olisi kuulunut katsoa. *"Huomio kiinnittyi enimmäkseen omiin virheisiin ja liikelaatuihin".*
7. Katsoitko kuvattuja materiaaleja omalla ajalla? 13/15 vastasi tähän kyllä. 2/15 ei katsonut videoita omalla ajallaan.
8. Miltä tuntui katsoa videolta omaa tanssimista? 5/15 vastasi kivalta *"pystyi keskittymään siihen, mikä meni hyvin ja missä olisi vielä korjattavaa".* 3/15 vastasi oudolta *"samalla huomasi omasta tanssista asioita, mitä ei muuten tajunnut tekevänsä".* 3/15 vastasi tähän opettavaiselta, *"hyvä tapa perehtyä enemmän omaan suoritukseen".* 2/15 vastasi jännältä, *"huomasin, että mikä tuntuu hyvälle kehossa, ei välttämättä näytä hyvältä katsojalle".* 2/15 vastasi, ei erityisen hyvälle, *"virheet ärsyttivät, mutta ei ollut kauheaa tai ahdistavaa katsoa", "katsomisesta on vaikea nauttia kun etsii jatkuvasti omia mokia".*

9. Huomasitko videolta jotain omia virheitä? Huomasitko muiden tekemiä virheitä? 11/15 huomasi videoita katsoessaan omia virheitä *"en kiinnittänyt huomiota muiden virheisiin", "en kokenut asialliseksi arvostella muita"*. 4/11 vastasi kyllä *"huomasin sekä omia, että muiden tekemiä virheitä"*.
10. Näitkö videolta onnistumisen hetkiä? 15/15 vastasi tähän kyllä. *"Kyllä edistymistä näkyi", "jotakin onnistumisia kyllä näkyi"*.
11. Näitkö videolta jotain mitä et ole tiedostanut tekeväsi? 14/15 vastasi kyllä. *"Näin asioita joita on vaikea nähdä samalla kun tanssii, esimerkiksi yleistä ilmettä, käsiä, pyörähdyksiä", "varsinkin kasvot olivat hyvin ilmeettömät, mitä en ole tiedostanut", "vaatteiden korjailua"*. 1/15 vastasi, ei, *"en nähnyt, ei tullut maneeereja esiin"*.
12. Näitkö videolta samoja asioita mihin on yhdessä kiinnitetty tunnilla huomiota? 15/15 vastasi tähän kysymykseen kyllä.
13. Tuntuuko että tanssin seuraamisesta videolta on sinulle jotain hyötyä? 13/15 vastasi tähän kyllä, *"kyllä ehdottomasti", "pitäisi kuvata enemmän", "mielestäni se auttaa kehittymään, kun näkee oikeasti mitä tekee", "on paljon helpompi olla kriittinen itseään kohtaan videolta kuin peilistä katsoen"*. 1/15 ei kokenut siitä olevan hyötyä tai haittaa. 1/15 koki saavansa videoinnista vain vähän apua.
14. Oletko ennen katsonut tanssiasi videolta? Kaikilla oli ainakin joku aikaisempi kokemus oman tanssin seuraamisesta videoilta. Suurimmalla osalla oli kokemus esitystaltioinnista, vain muutamalla tunnilla kuvatusta materiaalista.
15. Näyttitkö videoita kavereillesi jotka eivät osallistuneet kurssille? Tai olitko huolissasi että joku näyttää niitä muille? 13/15 vastasivat kieltävästi kumpaaakin kysymykseen. 2/15 näyttivät muille videoita joissa tanssivat yksin. 1/15 oli hieman huolissaan että videoita näytetään kurssin ulkopuolisille. *"En haluaisi, että kukaan näyttäisi ilman lupaani videoita"*

missä minäkin näyn”.

16. Vaikuttiko kuvaaminen pukeutumisesi? 15/15 kaikki vastasivat tähän, ei vaikuttanut.

Kehityksen kohteita

Pidän tärkeänä tanssituntien jouhevuutta, tunnin etenemistä ilman suurempia keskeytyksiä. Tietenkin välillä asioita on syytä tarkastella lähemmin, jolloin ne ottavat oman aikansa, mutta pääsääntöisesti olen sitä mieltä, että oppilaat ovat energisempiä ilman turhia keskeytyksiä. Videokuvaus teki tunti-ilanteesta katkonaisempaa, mutta toisaalta toi myös positiivisia vaikutuksia. Ratkaisuna voisi olla esimerkiksi kuvaamisen jättäminen lopputuntiin, tai vain yhden tai muutaman liikesarjan kuvaaminen samalla tunnilla. Kuvaamisen käyttäminen vain jaksoittain voisi toimia, mutta silloin videointia olisi hyvä tehdä kuitenkin sen verran useasti, että oppilaat tottuvat sen käyttöön. Säännöllisesti käytettynä oppilaat pystyvät näkemään kehityskaarensa, joka on tärkeä osa reflektointia. Satunnainen kuvaus ei tue tätä samalla tavalla. Kuvaamisen jättäminen ainoastaan opettajalle ei kuluttaisi oppilaiden aktiivista aikaa, mutta silloin tulee ratkaistavaksi milloin tai miten kuvattu materiaali saadaan oppilaiden nähtäväksi. Ratkaistavaksi jää myös se, onko opeteltavan materiaalin kannalta parempi, että kuvaaminen suoritetaan läheltä, vai näkevätkö oppilaat itsensä tarpeeksi selvästi jos koko ryhmää kuvataan samanaikaisesti tai oppilaiden suoritukset kuvataan kahdessa ryhmässä.

Videokuvaus mahdollistaa liikkeen tarkkaillun myös sellaisista kuvakulmista, joista emme itseämme näe, esimerkiksi selkäpuolelta. Näiden eri kuvakulmien mahdollisuuksia en tämän työn aikana käsitellyt, mutta voivat olla varteenotettavia esimerkiksi lapaluun ja lantion asentoja opeteltaessa. Videokuvauksesta voisi olla apua muutenkin kun pidempien liikesarjojen kuvaamisessa. Myös yksittäiset liikkeet, joissa oppilaalla on vaikeuksia hahmottaa tekemäänsä, voisi selkeytyä kun he näkisivät sen videon välityksellä.

Videokuvauksen käytön aikana huomasin, että oppilailla olisi ollut tarpeellista olla omat ”tanssivihkot” juuri tätä kurssia varten. Silloin sekä pohtimisen aiheet,

että vastaukset olisivat tulleet samojen kansien väliin. Tätä kautta kirjoitettu reflektio omasta suorituksesta olisi vähitellen kehittynyt ja palaaminen jo kirjoitettuihin ajatuksiin helpottunut. Myös opettaja voisi näin varmistua, että jokaisella on jonkinlainen käsitys siitä mitä kuuluu tehdä tai katsoa.

Yhteenveto

Työn tuloksena syntyneiden omien sekä oppilaiden huomioiden pohjalta koen videokuvauksen hyödyntämisen olevan varteenotettava, nykYTEKNIKAN tarjoama vaihtoehto tanssin opetuksessa. Suurin osa oppilaista piti tunnilla kuvaamista hyödyllisenä. Sekä 8-11 -vuotiaat että 14-18 -vuotiaat oppilaat kokivat kuvaamisen kautta saamaansa tietoa kehittäväksi edesauttaen oppimista reflektion kautta. Videotallenteen kautta omaa liikkeitä pystyi seuraamaan eri tavalla kuin peilistä katsoen. Video teki näkyväksi usein tiedostamattomiakin asioita, joita oppilas ei ollut havainnut tanssiessaan.

Opettamiani ryhmiä verratessani huomasin, että oppiminen reflektion kautta kehittyy yksilöllisesti iän myötä. 14-18 -vuotiaiden oppilaiden parissa videointi toi selkeitä positiivisia tuloksia, joita havaitsin varsinkin esityskoreografiaa harjoitellessamme. Näin ollen uskon teini-ikäisten ja heitä vanhempien oppilaiden tavoittavan tanssin videoinnista ja sitä kautta oman oppimisen reflektoinnista suurimman hyödyn. Selkeästi ohjattuna videon käyttö voi soveltua myös lasten sekä aloittelijoiden opetukseen ja kannustaa kohti itseohjautuvaa oppimista. Opettajan on käytettävä omaa harkintaansa siinä, millainen ryhmä voi kyseisestä oppimisen apuvälineestä hyötyä.

LÄHTEET

Anttila, E. 2009. Aikuiskasvatus 2/2009. Helsinki: KVS.

Helsingin Tanssiopisto. 2015. Kysely, huhtikuu 2015.

Hämäläinen, S. 2004. Tanssin tekniikkaopetus – tavoitteena kuuliainen keho vai kehoaan kuunteleva tanssija? Helsinki: Helsingin yliopiston kasvatustieteen laitos.

Kauppila, R. 2003. Opi ja opeta tehokkaasti. Psyykkinen valmennus oppimisen tukena. Jyväskylä: SP-kustannus.

Keskinen, E.; Korkiakangas, M.; Kuusinen, J.; Kuusinen, K-L. & Wahlström, R. 1995. Kasvatuspsykologia. Kuusinen, J. (toim.). Juva: WSOY.

Ojanen, S. 2001. Ohjauksesta oivallukseen. Ohjausteorian kehittelyä. Helsinki: Palmenia-kustannus.

Parviainen, J. 1997. Näkökulmia tanssinopettamiseen. Artikkeliteoksessa Sarje, Aino (toim.) 1997: Näkökulmia tanssinopettamiseen, suomalaisten tanssitaiteilijoiden ja tanssintutkijoiden kirjoituksia. OPM/kulttuuriosasto ja Turun taiteen ja viestinnän oppilaitos, Yliopistopaino, Helsinki.

Pirhonen, E. 2008. Itsearviointi tanssinopetuksessa. (Itsearviointikokeilu lukioikäisille tanssinopiskelijoille.) Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Silvén, M.; Kinnunen, R. & Keskinen, S. 1991. Kohti itseohjautuvaa opiskelutaitoa. Turku: Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskus.

Vuorinen, I. 1993. Tuhat tapaa opettaa. 5., painos. Tampere: Resurssi.

LIITTEET

Kysely, huhtikuu 2015

1. Minkä ikäinen olet?
2. Piditkö kuvaamisesta? Kyllä tai ei.
3. Kun katsoit videolta tanssiasi, pystyitkö tuntemaan miltä sen tekeminen oli tuntunut kehossasi kuvaushetkellä?
4. Häiritsikö kuvaaminen tuntia? Häiritsikö kuvaaminen sinua?
5. Luuletko, että videointi olisi muuttunut sujuvammaksi kokeilukertojen myötä?
Onko sinulla tähän jotain ehdotusta miten siitä olisi voinut tehdä sujuvampaa?
6. Oliko sinulle tullut tunneilla selväksi mitä asioita videoilta tuli katsoa? Mihin itse kiinnitit huomion?
7. Katsoitko kuvattuja materiaaleja omalla ajalla?
8. Miltä tuntui katsoa videolta omaa tanssimista?

9. Huomasitko videolta jotain omia virheitä? Huomasitko muiden tekemiä virheitä?
10. Näitkö videolta onnistumisen hetkiä?
11. Näitkö videolta jotain mitä et ole tiedostanut tekeväsi?
12. Näitkö videolla samoja asioita, mihin ollaan yhdessä kiinnitetty tunnilla huomiota?
13. Tuntuuko että tanssin seuraamisesta videolta on sinulle jotain hyötyä?
14. Oletko ennen katsonut tanssiasi videolta?
15. Näytitkö videoita kavereillesi jotka eivät osallistuneet tunneille? Tai olitko huolissasi että joku näyttää niitä muille?
16. Vaikuttiko kuvaaminen pukeutumiseesi?
17. Kommentoiko joku muu tanssimistasi videolla?

Mitä haluat sanoa minulle tästä kurssista:

